

Döden på Norrmalm

Det är för tidigt att uttala något bestämt om de politiska konsekvenserna av mordet på Sveriges utrikesminister Anna Lindh. Faktum är dock att hon inte enbart var regeringens mest ljuskraftiga gestalt i kampanjen för den gemensamma valutan. Hon var också det statsråd som med största trovärdighet och konsekvens betonade hur hoppningivande EU:s förestående östutvidgning var för hela vår kontinent och dess framtid.

Mordet på NK har väckt dova associationer till mordet på Sveavägen den sista februari 1986. Ödesgemenskapen förstärks av att Olof Palme var Anna Lindhs stora förebild. En del minns i detta sammanhang även mordet på Gustaf III den 16 mars 1792, som makabert nog utfördes i samma stadsdel, nämligen på Norrmalm, närmare bestämt på en maskerad på Kungliga teatern.

Gustaf III trotsade explicita varningar om attentat då han gick sitt öde till mötes. I Palmes och Lindhs fall var hotbilderna betydligt mer diffusa, men även de drevs av en stark vilja att ibland få leva som vanliga medborgare. Denna strävan var beundransvärd och har utgjort ett centralt element i den svenska offentligheten och öppenheten fram till våra dagar.

Är det faktiskt rimligt att ett samhälle skall riskera livet på sina mest begåvade och ansvarskännande politiker bara för att man så högt värderar en känsla av demokratisk närvaro och samhörighet? Här handlar det inte i första hand om hur modiga eller vardagliga de enskilda politikerna förmår vara. Här handlar det om att framstående statsmän besitter en så stor sakkunskap och praktisk förmåga att deras plötsliga bortgång kan vålla en hel nation stor skada.

Det är förståeligt att statschefer och andra ledande politiker tidvis känner sig irriterade över att ständigt skyddas av mer eller mindre närgångna säkerhetsmän. Men ser vi på saken ur statlig synvinkel är det inte endast slarvigt utan även fruktansvärt ansvarslost att myndigheterna tummar på regeln att statchefernas säkerhet bör garanteras i alla situationer. Politikernas egna känslor måste här gå i andra hand.

Överhuvudtaget kunde det vara nyttigt att lite oftare erkänna att driftiga politiker är en alldeles nödvändig kraft i det offentliga livet. De har sina egenheter och till dessa hör en ovanligt stark vilja att påverka samhällslivet. Denna egenhet kan ändå i rätta proportioner och framförallt under parlamentariska kontrollerade förhållande utnyttjas i modiga och visionära beslut, som är till gagn för allmänheten och kommande släkten.

Ett politiskt mord är därför en betydligt allvarligare sak än andra dödsvällande brott. Vad hade skett med Finland under andra världskriget om Mannerheim eller Ryti skulle ha fallit offer för ett attentat? Materialistiskt argumenterande forskare gör gällande att individens fria vilja spelar en helt underordnad betydelse i den historiska utvecklingen. Om Mannerheim hade mördats skulle situationen ha lyft fram en annan militär ledargestalt. Eventuellt, men det är lätt att påvisa att ingen av hans potentiella efterträdare skulle ha varit kapabel att spela alla de roller som Mannerheim gjorde under Finlands ödesår.

Sveriges fortsatta existens som suverän stat är förstås inte hotad. Det oaktat kan mordet på Anna Lindh få långtgående effekter för både Sverige och Europa. Plötsligt står vår kära systemation utan sin mest framstående utrikespolitiker.